

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р **Иво Георгиев Янев**, доцент в Богословски факултет на
Софийски Университет „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“

в **Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**

по: област на висше образование **2. Хуманитарни науки**

професионално направление **2.4 Религия и теология** (Нов Завет)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96/11.11.2025 г., г., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра *Теология* на *Философско-историческия факултет*, като кандидат участва гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева от катедра *Теология* на *Философско-историческия факултет* на **Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-22-36 от 09.01.2026. г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.4 Религия и теология** (Нов Завет), обявен за нуждите на катедра *Теология* на *Философско-историческия факултет* на **Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**. На първото заседание, научно-

то жури реши да ми възложи изработване на рецензия върху научната продукция на кандидатката.

За участие в обявения конкурс е подала документи единствен кандидат: гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева от катедра *Геология* на *Философско-историческия факултет* на **Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**.

Представеният от гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева комплект материали на хартиен и паралелно на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ Закона за развитие на академичния състав и включва следните документи:

- Молба за допускане;
- Европейска автобиография;
- Диплома за ОСК „Магистър“;
- Оригинална диплома за доктор от Германия;
- Призната диплома за доктор в България;
- Списък с научни трудове;
- Списък с цитирания;
- Минимални национални изисквания;
- Анотация на материалите по конкурса;
- Самооценка на приносите;
- Декларация за оригиналност;
- Удостоверение за трудов стаж;
- Документ за учебна работа/преподавателска дейност;
- Документ за научно-изследователска дейност.

Кандидатът д-р Ева Ковачева е приложила общо 58 научни труда, от които 10 студии, 47 статии, 1 монография. Приемат се за рецензиране 58 научни труда, които са извън дисертацията и конкурса за главен асистент. Разпреде-

нието на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: 52 в страната и 6 в чужбина.

Всички представени публикации са в областта на направлението Религия и теология.

2. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Ева Ковачева е преподавател в катедра Теология на Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”. Завърши Богословския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски” през 2003 г. с бакалавърска степен по Богословие. От 17.10.2003 до 15.07.2011 – следва докторантура по Теология във Филипс-Университет Марбург /Philipps-Universität Marburg, Факултет по теология, в катедрата по История на религиите, Марбург (Хесен), Германия, където през 2011 година защитава успешно с дисертация на тема „Die Weisse Bruderschaft des Peter Danov - Entstehung, Geschichte und Lehre (Бялото братство на Петър Данов - произход, история и учения)”.

Заемани академични длъжности в катедра Теология на Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”: в периода 2012-2013 – хоноруван асистент; 2013-2020 – асистент; от 2025 -досега – главен асистент.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатката

Оценка на учебно-педагогическата дейност

Д-р Ковачева преподава в дисциплините: Въведение и Тълкуване (в две части) на Новия Завет, Книга „Деяния на светите апостоли”, Инославни изповедания, Ранно християнство I-IV век, Учението на Църквата в Посланията на

св. ап. Павел, Царството Божие в Евангелията – образи, символи, метафори, които в по-голямата си степен са по спецификата на обявения конкурс.

Дипломанти: По време на своята преподавателска практика г-жа Ковачева е имала двама дипломанти 0- една от бакалавърска степен - Татарлиева, П. Последването на Господ Иисус Христос (Марк. 8:34). Ученичеството според Евангелие от Марк. Дипломна работа по Нов Завет (бакалавър). Пловдив, 2015; и една от магистърската степен - Татарлиева, П. Апостолското благовестие за Христовото Възкресение. Дипломна работа по Нов Завет (магистър). Пловдив, 2016.

Оценка на научната и научноприложната дейност на кандидата

Публикациите класифицирани по вид са: статии – 47 броя; доклади – 33 броя, по значимост - статии в издания с импактфактор – 1 брой, по място на публикуване - статии в реферирани международни списания – 1 брой, статии в национални списания – 46 броя; по език, на който са написани – на английски език – 2 броя; на български език – 42 броя; на други езици/руски – 3 броя, по брой на съавторите - самостоятелни – 47 броя.

Приноси и цитирания.

I. В научното поле на Свещеното Писание на Новия Завет

Първите студии и статии на д-р Ева Ковачева в областта на Свещ. Писание на Нов Завет и засягат някои въпроси, залегнали в учебната програма, както и публикувания наличен лекционен материал до момента в областта в библеистиката в Богословските факултети и специалности в България. Към това спадат следните нейни студии и статии по Нов Завет, залегнали в конспектите по Нов Завет в преподаваните от нея дисциплини: 3.411, 3.42, 3.44, 3.45, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3, с което тя прави опит да продължи и надгради постигнатото от изследователите библеисти до момента и чрез това да спомогне за по-доброто усвояване на учебния материал от студентите. От тях 7 статии спадат към дисциплината Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет – 3.41, 3.42,

3.44, 3.45, 5.1, 5.2, 5.3, а 1 студия към Тълкуване на Свещеното Писание на Новия Завет – 4:2. Тук акцентът в научноизследователската работа се измества повече към Тълкуването на Новия Завет, в която област е съсредоточена до момента най-голямата част от научната продукция на кандидатката – 36 студии и статии. Монографията, представена като основен хабилизационен труд за конкурса, засяга също в по-голямата си част Тълкуването на Свещеното Писание на Новия Завет. Към областта Тълкуване на Новия Завет спадат публикациите: 1.1, 2.1, 2.2, 2.4, 2.8, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.6, 3.7, 3.8, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.17, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22, 3.23, 3.24, 3.25, 3.26, 3.27, 3.28, 3.29, 3.31, 3.33, 3.39, 3.45, 4.2, 5.4. Една част от тези текстове са посветени на алегоричния метод на тълкуване при Светите Отци на Църквата. Това са студиите и статиите с номерации: 2.2, 2.4, 2.8, 3.1, 3.2, 3.4, 3.8, 3.11, 3.12, 3.17, 3.18, 3.20, 3.21, 3.26, 3.27, 3.28. Тъй като в тях най-често се разглеждат успоредно и стихове, и пасажии от Свещеното Писание на Стария Завет, които се интерпретират във връзка и значение със стихове от Новия Завет, и с това кандидатката допринася не само за развитието на новозаветната наука, но и за изследването на текстовете на Стария Завет. Друга една насока в научноизследователската работа, е тази за образите, мястото и ролята на жените в книгите на Свещеното Писание на Новия Завет, както и представянето на тяхната дейност и мисия при разпространяването на Християнството през периода I-IV век. Такива публикации на д-р Ковачева са общо 7 на брой: 2.3, 2.9, 3.32, 3.34, 3.37, 3.39, 3.45, от които 2 са студии – 2.3, 2.9. Една част, от научните трудове на д-р Ковачева, е посветена на новозаветната псевдоепиграфска книжнина. В това направление са следните студии и статии – 2.3, 3.5, 3.7, 3.9, 3.34, 3.43.

Приносите на монографията на д-р Е. Ковачева представена като основен хабилизационен труд се състоят в това, че така дефинираната тема за определенията „плътски“, „душевни“ и „духовни“ /σαρκικοί, ψυχικοί, πνευματικοί/ християни, конкретно според Посланията на светите апостоли

(Съборните послания насветите апостоли Иаков, Петър, Йоан и Иуда, и Посланията на св. ап. Павел), с нейната цел, предмет и задачи на изследване, както и в контекста, в който тя е поставена и се разглежда – за единението на душата с Бога, досега не е подробно разглеждана от новозаветна гледна точка. Темата на изследването има допирни точки още с нравственото богословие, догматиката, патрологията и история на Църквата. За разлика от повечето новозаветни изследвания в България, които се занимават повече с исагогически въпроси към Новия Завет, според нея, в нейния труд се съдържат в голяма степен и тълкувания на части от Новия Завет. В четири от общо петте глави в труда са поместени обширни екзегетически части, обхващащи, както тълкувания на светите Отци, така и на по-нови и съвременни учени и изследователи на Свещеното Писание.

Кандидатката представя своя продукция и от други области на Богословието – Обща история и история на Българската православна църква, Агиология и История на религиите, които са неделима част от направлението Религия и теология.

Смятам, че представените научни публикации са вследствие на личния труд на кандидатът, въпреки това според мен, самооценката на приносите трябва да бъдат съкратени и конкретизирани, за да изпъкнат по-ясно и категорично пред научната публика.

Представените цитирания на научните трудове на кандидатката са релевантни на научната област по конкурса, и изданията, в които са цитирани са представителни научни издания и показват разпознаваемост на кандидата по отношение на неговата научна работа.

4. Оценка на личния принос на кандидатката

Оценявам положително личния принос на кандидатката в представените от нея публикации, а също смятам, че формулираните приноси и получени резултати са нейна лична заслуга.

5. Критични забележки и препоръки

Според мен използването в монографията и някои статии трето лице единствено число е остарял начин, но кандидатът трябва сама да прецени употребата му. Някои от статиите са прекалено кратки, и според мен трябва да бъдат посочени, не като статии, а като научни съобщения, разбира се в зависимост от това, какви са стандартите на Пловдивския университет. Разбираемо е, че докторската степен на г-жа Ковачева е придобита в Германия, но личи голямата склонност към германското – повече католическо и по-малко протестантско библейско богословие. Според мен трябва да насочи своето внимание доста повече върху творенията на св. Отци на Православната църква, въпреки, че и тях намираме в нейните научни изследвания.

6. Лични впечатления

Въпреки слабият досег с д-р Ковачева, имам впечатления на коректен, добре подготвен преподавател, с добро отношение към научната област Свещ. Писание на Новия Завет, и към богословието по принцип.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Ева Ковачева, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката в конкурса е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и .в конкурса за главен асистент. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално признание. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на д-р Ева Ковачева е съвместима с кандидатурата ѝ за хабилитация.

Постигнатите от д-р Ева Ковачева резултати в учебната и в научноизследователската дейност съответстват на минималните национални изисквания във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Нямам участие в общи научни проекти и научни публикации с кандидата – д-р Ковачева и не съм в хипотеза за сблъсък с интереси според нашето законодателство.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научноприложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за избор на гл. ас. д-р Ева Ковачева на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4 Религия и теология (Нов Завет).

18.02.2026 г.

.....

(доц. д-р Иво Янев)